

Toelichting op de rekening en verantwoording over 2002 *(de jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's)*

Inleiding

Hierbij wordt de rekening en verantwoording van het in 2002 gevoerde financiële beleid ter goedkeuring aangeboden. De cijfers vallen onder de verantwoordelijkheid van de penningmeester. De jaarrekening is gecontroleerd door KPMG Accountants NV, waarbij een goedkeurende verklaring is afgegeven. Het onderstaande cijferoverzicht is een verkorte versie die gebaseerd is op deze jaarrekening.

Verder zijn door KPMG accountants NV goedkeurende verklaringen afgegeven voor:

- De Haya van Somerenstichting (Het Programma Maatschappelijke Transformatie Midden en Oost Europa, MATRA). Achter de presentatie van de cijfers van de VVD treft u de cijfers van de Haya van Somerenstichting aan.
- Radio en Televisie, subsidie Ministerie van OC en W in het kader van de overgangsregeling zendtijd Politieke Partijen. Looptijd van de overgangsregeling is: 1 januari 2001 tot en met 31 december 2003. De subsidiestroom en uitgaven hiervan, lopen over de exploitatierekening van de VVD.

Baten

In 2002 is de Wet Subsidiëring Politieke Partijen (opnieuw) gewijzigd. De subsidiebedragen zijn in totaliteit voor alle Politieke Partijen op jaarbasis verhoogd van euro 6,8 miljoen naar euro 9 miljoen. Doordat bij de opstelling van de begroting voor 2002 niet gerekend is op deze toenmalige onzekere tweede verhoging, is de gerealiseerde subsidie euro 465.000,- hoger dan begroot.

Het aantal leden waarmee het jaar 2002 werd gestart was 47.441. Het jaar 2002 werd afgesloten met 45.998 leden. Dit is een achteruitgang van 1.443 leden. De inkomsten van de VVD hebben in 2002 voor circa 37% bestaan uit contributies van de leden. Dit percentage is lager dan voorgaande jaren, doordat de inkomsten uit subsidie fors zijn verhoogd van een kleine euro 0,9 miljoen tot ruim euro 1,3 miljoen en doordat in de aanloop naar de verkiezingen de post overige inkomsten van het hoofdbestuur circa euro 0,7 miljoen hoger is uitgekomen in vergelijking tot de begroting van 2002.

De financiële actie, die in april 2002 onder de leden van de VVD werd gehouden, heeft euro 240.000,- opgebracht (dit bedrag is exclusief kosten ad. euro 13.000,-). In 2001 was dit bij een zelfde actie euro 236.000,-. Daarnaast heeft het Mr H.C. Dresselhuysfonds een gift gedaan van euro 272.000,- ten behoeve van de Tweede Kamer verkiezingen in 2002. Van zeven andere rechtspersonen werd in totaal euro 121.000,- ontvangen.

Onder de overige inkomsten hoofdbestuur zijn de giften van leden (euro 240.000,-), giften van rechtspersonen (euro 393.000,-), de sponsorbijdragen (euro 5.000,-), de inkomsten van particulieren uit fundraising diners (euro 14.000,-) en overige inkomsten waaronder de ontvangen rente (euro 119.000,-) opgenomen.

De VVD-Bestuurdersvereniging is met de VVD op 1 juli 2002 overeengekomen dat alle (huidige) diensten van de VVD-Bestuurdersvereniging, behoudens het magazine Provincie en Gemeente, voor een vast bedrag per jaar worden ingekocht bij de VVD. Het overeengekomen bedrag is circa euro 90.000,- per jaar. De helft van dit bedrag is als bate voor de VVD verantwoord in 2002.

De stichting organisatie vrouwen in de VVD heeft op 1 oktober 2002 opgehouden te bestaan. De activiteiten zijn opgegaan in de VVD en in het liberaal vrouwen netwerk. Hierdoor zijn minder baten (en lasten) geboekt.

De aan de Haya van Somerenstichting doorberekende kosten zijn op een aantal onderdelen gewijzigd. In 2002 werden de aan de Haya van Somerenstichting (opleiding en training) doorberekende indirecte kosten gesaldeerd onder de kosten. De direct doorberekende kosten werden onder de inkomsten verantwoord. Dit gebeurde op verzoek van het Ministerie voor de vaststelling van de verschillende subsidies, namelijk de subsidie voor vorming en scholings activiteiten (thans: opleiding en training) en de subsidie politieke partijen. De subsidie die voorheen apart voor opleiding en training werd ontvangen is thans integraal ondergebracht onder de subsidie voor politieke partijen. Om deze reden is in vergelijking met vorig jaar een hoger bedrag aan baten opgenomen. De opleiding en trainingsactiviteiten gaan wel gewoon verder onder de vlag van de Haya van Somerenstichting. De Haya van Somerenstichting wordt nu alleen nog voor de verkrijging van een andere subsidie gebruikt, namelijk de subsidie in het kader van projecten in Midden en Oost-Europa, tegenwoordig subsidie MATRA genaamd.

Lasten

- De kosten voor landelijke vergaderingen zijn euro 16.000,- hoger uitgekomen dan begroot. De stijging ten opzichte van de realisatie 2001 was euro 49.000,-. In 2002 zijn twee buitengewone algemene vergaderingen en één algemene vergadering gehouden.
- De kosten aan interne subsidies aan de Haya van Somerenstichting zijn toegenomen door een gewijzigde verantwoordingstechniek.
- De personele kosten zijn euro 39.000,- hoger uitgekomen dan begroot. Ten opzichte van de realisatie 2001 is er een daling van euro 34.000,-. Oorzaak van de overschrijding ten opzichte van de begroting was dat een niet uit de balans blijkende verplichting in één keer is verwerkt in de exploitatie en derhalve is opgenomen als verplichting op de balans. Zowel de kascommissie als KPMG hadden in 2001 het advies gegeven om in 2002 dit op deze manier te verwerken in de balans en exploitatierekening.
- De bureaustkosten zijn euro 89.000,- hoger dan begroot. Ten opzichte van de realisatie 2001 zijn de bureaustkosten met euro 21.000,- toegenomen. De hoger dan begrote kosten werden veroorzaakt door:
 - automatiseringskosten: hogere kosten als gevolg van het opzetten en onderhouden van een computernetwerk dat voldoet aan de eisen van onder meer een frequent e-mail gebruik. Om de frequentie aan te geven: in 2002 zijn per dag circa 1.000 e-mail berichten ontvangen of verzonden. Daar bovenop zijn per dag circa 100 e-mail berichten ontvangen die besmet zijn met een virus. Hiertegen zijn adequate maatregelen getroffen, zoals het implementeren van een mailsweeper en een firewall.
 - Kantoorbenodigdheden: het verbruik hiervan lag in 2002 wederom hoger dan in het voorgaande jaar. Om de frequentie aan te geven, geschoond van campagneactiviteiten: circa 1,7 miljoen vel papier, circa 200.000 vel briefpapier, circa 300.000 enveloppen.
- De kosten van de ledenadministratie zijn in 2002 gestegen met euro 69.000,- ten opzichte van de begroting. Ten opzichte van de realisatie 2001 was de kostenoverschrijding euro 61.000,-. Dit is hoofdzakelijk te verklaren, doordat de aanloopkosten van VVD.(intra)net (euro 60.000,-) geassocieerd zijn onder de kosten van de ledenadministratie. Doel van het intranet is om onder meer de kwaliteit van de ledenadministratie te verbeteren. Deze kwaliteitsverbetering sluit aan bij punt 16 van de concrete vernieuwingsvoorstellen.
- De kosten voor jongerenbeleid (jongerendag) ter waarde van circa euro 14.000,- zijn niet rechtstreeks uit de exploitatie gefinancierd maar uit het verkiezingsfonds.
- De kosten voor themadagen zijn euro 18.000,- lager dan begroot, omdat prioriteit werd gegeven aan het houden van vernieuwingsdiscussiedagen.
- De kosten van partijvoorlichting zijn euro 20.000,- hoger dan begroot. Ten opzichte van de realisatie 2001 zijn de kosten euro 4.000,- lager. De hoger dan begrote kosten werden gemaakt in het kader van de zendtijd politieke partijen. Hiervoor wordt subsidie genoten per toebedeelde minuten zendtijd. Tegenover deze hogere kosten staat een hoger bedrag aan subsidie inkomsten in het kader van zendtijd politieke partijen. De hogere inkomsten zijn het gevolg van meer toegewezen minuten zendtijd dan begroot.
- De kosten voor informatiemateriaal zijn euro 92.000,- hoger dan begroot in verband met de verkiezingen in 2002. Hier staat tegenover dat ook voor euro 76.000,- hogere inkomsten werden behaald.
- De netto dotatie aan het verkiezingsfonds is in 2002 uitgekomen op circa euro 1,1 miljoen. Begroot was een dotatie van euro 200.000,-. Werkelijk is vanuit de exploitatie euro 401.000,- aan het verkiezingsfonds toegevoegd. Het restant van circa euro 0,7 miljoen is vanuit de overige inkomsten hoofdbestuur toegevoegd aan het verkiezingsfonds.
- De extra dotatie aan het eigen vermogen ad. euro 100.000,- is in de hoofdbestuursvergadering van 9 september 2002 besloten.
- De kosten voor partijcommissies zijn circa euro 8.000,- lager dan begroot. Ten opzichte van de realisatie 2001 is er een daling van euro 3.000,-. Doordat veel energie is gestoken in de omvorming van de partijcommissies is er relatief weinig vergaderd, waardoor de kosten laag zijn gebleven. Tevens zijn, gelijk aan het kabinet, de partijcommissies demissionair geweest gedurende de periode mei tot september 2002.

- De kosten voor nieuwe media (internet) zijn euro 25.000,- lager dan begroot. Ten opzichte van de realisatie 2001 is er een stijging van euro 24.000,-. Oorzaak van de lager dan begrote kosten is een uitgevoerde bezuinigingsmaatregel in het voorjaar van 2002.
- De kosten voor het magazine Politiek! zijn euro 20.000,- hoger dan begroot en ongeveer gelijk aan de realisatie van 2001. De hoger dan begrote kosten zijn te verklaren door een duurder afgesloten contract met de uitgeverij van het magazine Politiek! per 1 juli 2002. De algemene kostenstijging, alsmede lagere advertentie baten dan verwacht, zijn in dit contract door de uitgeverij verwerkt.
- De kosten voor opleiding en training zijn euro 43.000,- lager dan begroot. Ten opzichte van de realisatie 2001 is er een daling van euro 15.000,-. Oorzaak van de lager dan begrote kosten is een uitgevoerde bezuinigingsmaatregel in het voorjaar van 2002.
- De kosten internationale samenwerking is euro 9.000,- lager dan begroot. Ten opzichte van de realisatie 2001 is er een stijging van euro 7.000,-. Oorzaak van de lager dan begrote kosten is een uitgevoerde bezuinigingsmaatregel in het voorjaar van 2002.
- Het beleggingsresultaat over 2002 is, door het slechte beursklimaat, negatief uitgekomen op een bedrag van euro 47.000,-. Vorig jaar was dit euro 22.000,- negatief. Uitgedrukt in een percentage van het belegde vermogen van circa euro 0,9 miljoen is dit min 5,16%. De MSCI World Index had over dezelfde periode een performance van min 31,70%. De belegde portefeuille wordt beheerd door de professionele vermogensbeheerder MeesPierson.

Saldo exploitatierekening en het verenigingsvermogen

Het overschot op de exploitatierekening bedroeg in 2002 euro 48.823,-. Daarentegen bedroeg het behaalde beleggingsresultaat van MeesPierson min euro 47.245,-. Het saldo van het exploitatie overschot en het beleggingsresultaat in 2002 bedroeg derhalve plus euro 1.578,-. Voorgesteld wordt om dit saldo van exploitatieoverschot en beleggingsresultaat ad. euro 1.578,- aan het verenigingsvermogen toe te voegen. Het verenigingsvermogen stijgt daarmee tot euro 1.189.192,-.

Slotwoord

Door een forse verhoging van de Rijksoverheidssubsidie heeft de VVD in 2002 een aantal belangrijke taken kunnen blijven uitvoeren. Steeds moet echter bedacht worden dat deze verhoging van de subsidie per zetel geldt. Dit betekent dat het secretariaat in haar uitgavenpatroon een grotere mate van flexibiliteit dient in te bouwen. Door een jaarlijks afnemend ledenaantal en het steeds groter wordende percentage basiskosten, blijft er steeds minder geld voor vrije beleidsruimte over. Dit heeft er toe geleid dat het hoofdbestuur in samenspraak met het secretariaat van de Tweede-Kamerfractie Hans van Baalen heeft verzocht een efficiencyonderzoek te doen, wat tot doel heeft een besparing op de basiskosten te realiseren. Het effect op de begroting 2003 van de uitkomsten van dit efficiencyonderzoek zal ik in de najaarsvergadering in november 2003 aan de orde brengen.

Den Haag, 17 maart 2002

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'M. Kuperus', with a horizontal line underneath.

Drs M. Kuperus RC
penningmeester

Vereniging "Volkspartij voor Vrijheid en Democratie", Den Haag

Resultaat over 2002 (x 1.000)

	Begroting 2003	Begroting 2002	Werkelijk 2002	Werkelijk 2001
Baten	3.046	3.124	4.397	3.528
Lasten	3.046	3.124	4.348	3.501
Saldo baten en lasten	-	-	49	27
Beleggingsresultaten	-	-	-47	-22
Resultaat	-	-	2	5

Hierna zijn achtereenvolgens opgenomen:

Vereniging "Volkspartij voor Vrijheid en Democratie", Den Haag

1. Balans
- 2a Exploitatierkening (baten)
- 2b Exploitatierkening (lasten)
- 3a Toelichting op de contributie inkomsten
- 3b Toelichting op de ontvangen en afgedragen giften aan afdelingen

Haya van Somerenstichting, Den Haag

4. Balans
- 5a Exploitatierkening (baten)
- 5b Exploitatierkening (lasten)

Vereniging "Volkspartij voor Vrijheid en Democratie", Den Haag

1. Balans per 31 december 2002 (x 1.000)

(na verdeling exploitatieresultaat)

	31-12-2002	31-12-2001
Vaste activa		
Inventaris, automatiserings- apparatuur en vervoersmiddelen	230	254
Vlottende activa		
Effecten	708	809
Voorraad informatiemateriaal	84	46
Nog te ontvangen subsidie	222	499
Te vorderen en vooruitbetaalde kosten	248	250
Liquide middelen	3.142	2.251
	<u>4.634</u>	<u>4.109</u>
Passiva		
Verenigingsvermogen		
Verenigingsvermogen	1.189	1.088
Fondsen en voorzieningen		
Verkiezingsfonds	1.071	860
Kortlopende schulden		
Crediteuren	126	189
Nog af te dragen loonheffing	3	16
Nog af te dragen premie soc.verz.	5	-
Overlopende passiva	2.240	1.956
	<u>4.634</u>	<u>4.109</u>

2a. Exploitatierkening over 2002 (x 1.000)

	Begroting 2003	Begroting 2002	Werkelijk 2002	Werkelijk 2001
Baten				
Contributie aandeel				
Hoofdbestuur	1.605	1569	1.598	1.577
Overige inkomsten	24	88	771	595
Verkoop				
informatiemateriaal	52	102	178	60
Subsidie Politieke				
Partijen	945	879	1.344	893
Subsidie Radio &				
Televisie	45	45	60	48
Subsidie IMD	53	54	56	51
Cursusbijdragen	25	45	21	27
Doorbekende kosten:				
VVD-Bestuurdersver.	98	99	130	104
Organisatie Vrouwen	-	22	15	19
Nordstichting	32	31	31	29
Haya van Somerenst. ¹	120	140	193	125
Bijdrage	-	3	-	-
flitscongressen				
Totaal inkomsten	2.999	3.077	4.397	3.528
Beleggingsresultaat	47	47	-47	-22
Totaal baten	3.046	3.124	4.350	3.506

¹ Aangepast voor vergelijkingsdoeleinden

2b. Exploitatierkening over 2002 (x 1.000)

	Begroting 2003	Begroting 2002	Werkelijk 2002	Werkelijk 2001
Lasten				
Hoofdbestuur	108	101	87	81
Landelijke vergaderingen	128	105	121	72
Interne subsidies	25	25	66	33
Personeelskosten ¹	1149	1.251	1290	1324
Huisvestingskosten ¹	223	213	216	206
Bureaunkosten ¹	209	170	259	238
Reis- en verblijfkosten ¹	39	43	40	35
Communicatiekosten ¹	193	220	193	184
Kosten ledenadministratie ¹	173	77	146	85
Kosten jongerenbeleid	3	14	-	6
Kosten ledenwerving en ledenbehoud	42	68	53	88
Themadagen	24	23	5	16
Kosten partijvoorlichting	56	75	95	99
Kosten informatiemateriaal	45	80	172	77
Dotatie verkiezingsfonds	200	200	1123	581
Dotatie eigen vermogen	-	-	100	-
Partijcommissies	16	16	8	11
Nieuwe Media	40	62	37	13
Ouderenbeleid	4	7	2	7
Magazine Politiek!	200	189	209	211
Opleiding en Training ¹	88	112	69	84
Kosten internationale samenwerking	81	66	57	50
Onvoorzien	-	7	-	-
Totaal kosten	3.046	3.124	4.348	3.501
Totaal lasten	3.046	3.124	4.348	3.501
Exploitatieresultaat (inkomsten - kosten)	-	-	49	27
Beleggingsresultaat	-	-	-47	-22
Resultaat	-	-	2	5

¹ Aangepast voor vergelijkingsdoeleinden

3a. Toelichting op de contributie inkomsten over 2002 (x 1.000)

	Begroting 2003	Begroting 2002	Werkelijk 2002	Werkelijk 2001
Aantal inningen	48.000	49.000	47.739	48.536
Totaal ontvangen contributie	2.646	2.532	2.607	2.494
Bij: -Toeslag administratiekn.	34	34	34	34
Af: -Toeslag VVD-Bestuurdersver.	206	168	228	142
Totaal te verdelen contributie	2.474	2.398	2.413	2.386
Af: -Aandeel Kamercentrales	198	189	192	198
Af: -Aandeel Ondercentrales	77	74	72	71
Af: -Aandeel Afdelingen	594	566	551	540
Resteert:				
Aandeel Hoofdbestuur	1.605	1.569	1.598	1.577

Vereniging "Volkspartij voor Vrijheid en Democratie", Den Haag

**3b. Toelichting op de ontvangen en afgedragen giften
aan afdelingen over 2002 (x 1.000)**

	Begroting 2003	Begroting 2002	Werkelijk 2002	Werkelijk 2001
Aantal giften	10.000	10.000	10.433	9.638
Bedrag giften leden	230	227	265	261

Haya van Somerenstichting, Den Haag

4. Balans per 31 december 2002 (x 1.000)

(na verdeling exploitatieresultaat)

	31-12-2002	31-12-2001
Vaste activa		
Automatiseringsapparatuur	-	1
Vlottende activa		
Subsidie Ministerie van Buitenlandse Zaken	64	62
Te vorderen en vooruitbetaalde kosten	-	-
Liquide middelen	1	2
	<u>65</u>	<u>65</u>
Passiva		
Schulden op korte termijn		
Rekening courant met VVD	65	65
	<u>65</u>	<u>65</u>

5a. Exploitatierkening over 2002 (x 1.000)

	Begroting 2003	Begroting 2002	Werkelijk 2002	Werkelijk 2001
Baten				
Subsidie VVD	-	-	45	8
Subsidie Ministerie van Buitenlandse Zaken	273	319	319	307
Totaal baten	273	319	364	315

5b. Exploitatierkening over 2002 (x 1.000)

	Begroting 2003	Begroting 2002	Werkelijk 2002	Werkelijk 2001
Lasten				
Directe personeelkosten	84	95	93	87
Projectkosten	134	160	166	167
Indirecte personeelskosten	-	36	23	26
Huisvestingskosten	25	10	25	10
Reis- en verblijfkosten	4	3	4	3
Bureaustkosten ¹	26	15	53	22
Totaal lasten	273	319	364	315

¹ Aangepast voor
vergelijkingsdoeleinden.